

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
 GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Hindenburg sirjánál.

A vihar kegyetlenül tépi, szakgatja a hatalmas német tölgyet. Egyik napon eleven, fiatal hajtást szakít le a törzsről: csak most fejeztük ki emberi részvétünket Dollfuss osztrák kancellár halálán, amelyet Ausztria beteg állapota idézett elő. Most a nagy életkorban lehullásra érett ágát vezette el a német tölgy. Hindenburg tábornok is eltűnt az élet színpadáról.

Nyolcvanhét esztendőnek emlékei: Németország dicsősége, megajátatása, öröme, szenvedése ujulnak föl Hindenburg sirjánál. A történelemnek milyen világraszóló eseményeiben játszott szerepet.

1866-ban mint fiatal hadnagy végig küzdött az osztrák-porosz háborúban, a sokat emlegetett königréói csatában megsebesült. 1870-ben a német-francia háború legvéresebb csatáiban vett részt. Mint háborus gyorsan haladt előre a katonai pályán tábornok, hadtestparancsnok lett. A világháború előtt három évvel önként nyugalomba vonult s katonai tanulmányokkal foglalkozott. Tanulmányának az volt a főtárgya: hogyan kell szülőföldjét, Keletporoszországot, esetleges orosz támadás ellen megvédeni!

Tanulmányai nem veszték kárba, a világháború alkalmat adott neki, hogy hazáját megmentsse a legrettenetesebb csapástól: az

ellenséges megszállástól. A mai felnőtt nemzedék, amely végig élte a világháború megpróbáltatásait, milyen csodálattal figyelte Hindenburg tüneményes hadvezéri tevékenységét! Már első szereplése a háború egyik

legfényesebb győzelmének babérját szerezte meg neki. Mikor az oroszok átlépték Németország keleti határát, a németek veszített csatái után Vilmos császár Hindenburgot szölitotta föl a védelem átvételére. S Hindenburg 1914. aug. 29-én az oroszokat Tannenbergnél megverte, majd a mazuri csatában a Németország ellen vonuló orosz hadakat teljesen megsemmisítette. Ettől kezdve neve fölélmévé vált az antant keleti frontjának. Támogatta a magyar-osztrák hadak gorlicci fényes áttörését, föltartóztatta a Brussilov támadását.



Hindenburg tábornok.

De nemsokára az egész német haderő fővezérlete az ő kezébe került. Mikor Románia is belépett a háborúba, Falkenhayn helyébe Hindenburgot nevezték ki a német hadsereg fővezérévé. Ő intézte Franciaország ellen a rettenetes méretű támadásokat 1918 őszeig, amikor az amerikaiakkal megerősödött nyugati harc téren megtört a németek ereje. Hindenburg nemcsak az előnyomulásban volt nagy: a német visszavonulást is mestori kézzel intézte.

A megrendült német erőnek az összeomlás napjaiban ő volt éltető lelke. Nagy volt a

Cenzurat.

háborúban és nagy volt a békében. Mikor 1925-ben a francia követelések következtében Németország sorsa válságosra fordult, Hindenburgot választották meg birodalmi elnöknek és ő ezt a nehéz szerepet is elvállalta hazája érdekében. Azoknak a sikereknek a hatása alatt, amelyeket elnöksége alatt Németország kivívott másodszor is megválasztották

elnöknek s így Hindenburgnak alkalma nyílt arra, hogy Hitler uralmának nehézségeit segítsen megoldani.

Küzdelmes, viharos pályája akkor ért végére, amikor hazája új válságok és megpróbáltatások útjára tért. Halálának következményei beláthatatlanok. De példája örök erőforrása lesz a német nemzetnek.

Az élet jelei.

Június hó folyamán a világ minden részében ünnepet ülték a szövetségek. Ezelőtt kilencven évvel történt ugyanis, hogy Angliában a rocsdéli takácsmesterek megnyitották az első szövetségi boltot s ezzel hódító utra indították a szövetségi mozgalmat.

Lehet-e nagyobb hódítást elképzelni, mint amit ez a mozgalom végzett? Hiszen ma már 300 millió ember sorakozik a szövetségek lobogója alá.

A szövetségek hálózatának fejlődését jelképezi az a sokemeletes palota, amely Rocsdélben a régi rozoga épület helyén emelkedik. S hány hasonló palota viseli ma homlokán a különböző országokban a szövetségi eszme győzelmi lobogóját!

Most a nemzetközi szövetségi ünnep hangulatában befelé, a magunk élete felé fordítjuk tekintetünket s kérdezzük és kutatjuk, hogy az erdélyi magyarság hogyan áll szövetségek dolgában, van-e oka és joga részt venni az ünneplés örömeiben? Már előre aggodalommal fogunk ehhez a belső számbavételhez, hiszen a viharos idők annyi minden értékünkől, annyi intézményünkől s ezekkel annyi hitünkől és reményünkől megfosztottak!

A számbavétel azonban mégsem jár lesújtó eredménnyel. Csak úgy futó pillatással is a szövetségi életnek esomó biztató, örvendetes jelét tudjuk fölfedezni. A nemzetközi szövetségi nap örvendező énekébe erdélyi magyar hangok is vegyültek. Egy kis összefoglaló képet nyújtunk azokról az eseményekről, amelyek a szövetségi életben közelebről lezajlottak.

Marossárpalaton a *Hangya* fogyasztási szövetkezet 25 éves fennállását ünnepelte július 1-én. Az ünnepélyes istentiszteleten a szövetségi eszme evangéliumi tartalmáról és hivatásáról szólt az igaznarrató. A huszonötéves működés emlékeinek felújítása a diszkozszyülésen történt meg, amelyen a nagyenyedi *Hangya*-központ képviselőjében Dr. Drexler Béla igazgatóságú elnök, Dr. Harmath János

vezérigazgató, Zalányi István igazgató fejezték ki üdvözlőiket az ünneplő szövetkezetnek. Ennek képviselőjében Soós Adolf református lelkész igazgató-elnök, majd Adorján Károly ügyvezető igazgató ismertették Marossárpatak huszonötéves küzdelmét és hűségét a *Hangya*-szövetkezet szociális tevékenységében. Az ünnepi hangulat kifejezése a közbülső ünnepélyen, kiállításon, műsoros estélyen folytatódott. Ez utóbbin nagyérdeklődéssel tartottak Fekete György szerkesztő és Horváth Ella központi kiküldött.

Kutyfalva népe a szövetségi világünnepet ünnepelt meg a *Hangya* fogyasztási szövetkezet keretében. Ennek a szövetkezetnek 176 tagja van, a vezetők mind kutyfalviek. A kutyfalvi ünnepségből külön is kiragadunk és kihangsúlyozunk egy kedves és tanulságos mozzanatot. Az ünnep rendezői ugyanis a közönség könnyebb elhelyezése végett sátrat építettek, amelyre zöld levelekből a következő feliratot alkalmazták: *A becsület háza*. Julius elsején a délutáni istentiszteletről Isten házából a becsület házába sereglett a nép, ahol Somodi József igazgató elnök nyitotta meg a diszkozszyületet, majd a református dalárda énekelt Szöcs József tanító vezetésével. László Huska, László Klári, Soós Ida, Szöcs József szavatai közben Nagy Domokos, a *Hangya* központi és ellenőrző Unió igazgatója tartotta az ünnepi beszédét, különösen az ifjúsághoz szólva, hogy a sziklára épített becsület házat, a szövetségi életet ők is tartsák fenn. Nagy Elemér lelkész szólott ezután a tagokhoz, intvén őket, hogy az önzés és gyűlölködés helyett kövessék a Krisztus példáját, amely a szeretetet, a szövetkezet alapvetését hirdeti.

Sáromberkén három szövetkezet: a Hitel- és Fogyasztási és Tej-szövetkezet, együttesen ünnepelt meg július 8-án a nemzetközi szövetségi napot. Zoltány Pál lelkész, a szövetségi mozgalom egyik legtehetősebb apostola ismertette a szövetségi

Külföld

Lesz-e háború? A békekötés óta sokszor fölvetődött ez a kérdés, de talán sohasem olyan jogosan és komoly formában, mint mostanság, a közelmúlt hetekben. Dollfuss halálakor a husz évvel ezelőtt történt események, Ferenc Ferdinánd meggyilkolása jutott eszünkbe minden szörnyű következményeivel egyetemben. Németország fölhasználja-e a zavarokat Ausztria megszállására, mert akkor a nagy hatalmak és a kisantant fegyvert fognak a német hatalmi terjeszkedés ellen s kész az új világháború. Olaszország már nagyobb haderőket vonultatott föl Ausztria határán, hogy ennek a sok megpróbáltatáson átesett kis országnak a függetlenségét megvédelmezze.

Kiderült azonban, hogy Olaszország beavatkozása az antant kebelében is nagy ellentéteket támasztana. Jugoszlávia ugyan is féltékeny szemmel nézte, hogy Olaszország akarja megoldani Középeurópa legkényesebb kérdését. Ebből pedig kész veszedelem származnék, mert Olaszország és Jugoszlávia, állandóan farkasszemet néznek egymással, alkalmasint egymás ellen fordítanak azokat a fegyvereket, amelyeket rendésinálás címén huztak ki.

Alig múlt el Olaszország beavatkozásának veszedelme új riadalom keletkezett. Az a hír terjedt el, hogy Ausztria meg akarja ugyan őrizni függetlenségét, de vissza akarja hívni a Habsburgokat a trónra. Nagy ellenzés támadt a kisantant államai között, mentek a követek Párisba, a franciákhoz s különösen a csehek nem győzték bizonyítani, hogy a Habsburgok

visszatérése még nagyobb veszedelmet jelentene, mint az, hogy Ausztria Németországhoz csatlakozzék. Nem lesz-e ebből a felfogásból háború, ráncolta homlokát a külpolitikai események figyelője.

De ezt a helyzetet is megváltoztatta egy újabb esemény: Hindenburg halála. Vajjon nem törnek-e ki új zavarok Németországban, hogyan oldódik meg a Hindenburg helyének betöltése?

Nemsokára erre a kérdésre is megjött a felelet: a német birodalmi tanács az elnök jogkörét is Hitler kancellárra ruházta, úgy, hogy már Németország politikai életének teljes terhe és hatalma Hitler kancellár vállán nyugszik.

A főkérdés azonban megmaradt és vészesen szól szájrol-szájra: Lesz-e háború? A puska-poros torony, amely egy angol lap szerint Bécsben emelkedik, nem robbant fel, de új robbanóanyagokkal gyarapodott a közelmúlt hetekben.

Dollfuss halálának megtorlása. Ausztriában a kormányhatalmat Dollfuss barátai vették át s ezek megérdemelt büntetésben részesítik azokat, akik a merényletben és az egyidejűleg lezajlott lázadásban részt vettek. A rögtönítélő bíróság Dollfuss gyilkosát, Planetát s tettestársát Holzweber őrmestert felakasztatta. De Bécsben és Ausztria tartományaiban is folyik a megtorlás. Az állami kórhér hír szerint már panaszkozik is, hogy belefáradt a kivégzésekbe.

Magyarország gazdasági meg erősödésre törekszik. Azok a zavarok, amelyek Ausztriában és Németországban lezajlottak, a szomszédi viszony kapcsán is meglehetősen izgalmat keltettek

Magyarországon. Mind a közvéleményben, mind a kormány körében az a vélemény alakult ki, hogy Magyarországnak tartózkodóan kell viselkednie külpolitikai kérdésekben s arra kell törekednie, hogy természet minél jobban értékesítse, gazdaság helyzetét megerősítse. Hivatalos megállapítás szerint július hó nap kiviteli eredményei felülmulják a várakozásokat. Különösen gyümölcs- és zöldség-félékből nagy mennyiséget szállítottak ki Ausztriába, Németországba, Lengyelországba és Csehszlovákiába. A buza értékesítése még nem indult meg, a gazdák az árak javulására várnak.

Lengyelország külön útja. Kétségtelen, hogy az ausztriai és németországi események újra összehozták a régi szövetségeseit. A francia lapok azonban nagy elégedetlenséggel írják Lengyelország magatartásáról. A lengyelek ugyanis gyanakvással nézik azt a barátkozást, amely utóbbi időben Franciaország és Oroszország között felújult s inkább Németország felé mutatnak barátságos arcot. Mialatt Franciaország azon fáradozott, hogy biztonsága érdekében megerősítse szövetséges kapcsolatait, a lengyel külügyminiszter Esztországban és Lettorságban igyekezett támogatást szerezni a maga orosz-ellenes politikája számára. A franciák hátlanságnak minősítik a lengyelek elpártolását.

A német népszavazás. Hindenburg halála után — az elnöki és kancellári jogkörök egyesítésével — Hitler korlátlan ura lett Németországnak. Egy angol lap szerint Napoléonnak sem akkora hatalom a kezében, mint most Hitlernek. Erthető, hogy Hitler ennek a nagy hatalommal alapot akar vetni. Rendelke-

adott tehát ki, amelyben kifejezi, hogy a német nemzetet nem lehet akarata nélkül kormányozni s éppen ezért a kormány kötelességének tartja megkérdezni a népet: helyesli-e azokat a rendelkezéseket, amelyeket Hindenburg halála tett szükségessé s amiket a kormány törvényerejű rendeletei foganatosítottak. Berlinben hangoztatják, hogy ez a népszavazás valamennyi eddigi népszavazásnál sikeresebb lesz. Az előkészületeket már meg is tették. A szavazólappokat augusztus 11-én és 12-én készítik el, a szavazás magasaránnap, 19-én lesz.

Egy magyar város részvéte Székesfehérvár polgármestere tekintettel arra a meleg viszonyra, ami Hindenburg és a város között fennállott, annak következtében, hogy az elhunyt tábornagy tulajdonosa volt a székesfehérvári házi gyalogezrednek, megleghangu részvéttáviratot intézett Hindenburg fiához és elrendelte, hogy a temetés napjáig a székesfehérvári városházán és épületeken tüzzék ki a gyászlobogót.

Dollfuss utódja is barátja Magyarországnak. Schuschnigg osztrák kancellár egy újságírónak nyilatkozott az új osztrák kormány álláspontjáról az osztrák magyar viszonyt illetően. A kancellár kijelentette, hogy kormánya, Dollfuss politikai örökösének tekinti magát és külpolitikai célkitűzései ugyanazok. Ez a körülmény azt írja elő számára, hogy továbbra is a hagyományos barátságot épölje Magyarországgal szemben. Az új osztrák kancellár Szegeden megtekintette *ember tragédiája* című színházi szabadtéri előadását

A "MAGYAR NÉP"-et terjeszteni magyar kötelesség!

Belpolitikai hírek

A belpolitika nyári esendjét olyan események zavarják meg, amelyek nem sok örömet jelentenek az erdélyi magyarság számára.

A tanítók és tanárok vizsgai verejtékezésére s bizonytalan jövője nagy aggodalommal tölti el a magyar társadalmat. De a kormányzat mostohaságát itt is, ott is kellemetlen események bizonyítják.

Kegyeletlen érzés a hősök emléke iránt. A világháború elesettjei iránt minden művelt ember becsületet és kegyeletet érez Románia területén is tiszteletre méltó gondozásban részesülnek a világháború magyar hőseinek — irjai. Ebben az általános emberi érzésben ugyátszik — nem osztozik a székelykeresztúri főszolgabíró. Ugyanis reedetlet adott ki, hogy a szederjesi református templom udvarán felállított emlékoszlop ról a magyar neveket el kell tüntetni. A református lelkész a Magyar Párthoz fordult védelemért. Abba ugyanis, hogy egy siremléken milyen felírás van, nincs beleszólása a közigazgatási hatóságnak. Bukarestben a szabadságon levő Willer József dr. főtitkárt a Magyar Párt parlamenti csoportjának tagjai felváltva helyettesítik. Jelenleg Abrudbányai Ede dr. a főtitkár helyettese, aki a panasszal azonnal a belügyminisztériumba sietett, ahol Luca államtitkár kerestte fel. Luca államtitkár meghallgatta a panaszt és kijelentette, hogy minden ilyen intézkedést csak tulkapásnak lehet nevezni. Megígérte, hogy sürgősen kiadja a reedetletet, hogy a főszolgabíró vonja vissza a rendelkezését

Ehen fog-e halni 174 magyar tisztviselő? Nagyváradon a múlt héten 174 magyar tisztviselőt fosztottak meg állásuktól. A nagyváradi magyarpárti tagozat képviselőjében dr. Markovits Manó, dr. Sóos István, Hegedüs Nándor és Arvay Árpád megjelentek a városházán Mosoiu interimárbizottsági elnöknel s hosszabban tárgyaltak vele a város szolgálatából elbocsátott magyar tisztviselők és munkások ügyéről.

Sóos István volt alpolgármester kérte, hogy vegyék felülbíráás alá az elbocsátásokat és csak az üzemigazgatók meghallgatása után mondják ki a végső szót. Ezenkívül kérte, hogy csak olyanok kerülhessenek az elbocsátottak listájára, akik 1924 után lépnek a város szolgálatába s nem anulták meg kellőleg az államnyelvét. Az olyan városi alkalmazottak, akik tíz-harminc évi szolgálati idővel rendelkeznek, ha tisztviselők, úgy kapjanak nyugdíjat, ha munkások, becsületes végkielégítést.

Azok, akik közvetlen felettesaik véleménye szerint feladatukat rendesen végzik, illetve háskörüket közmegelegedésre töltik be, minden körülmények között maradjanak meg állásaikban.

A Magyar Párt delegációja által előadottakra Mosoiu elnök azt válaszolta, hogy igyekezni fog azok szellemében felülvizsgálni az ügyet.

Minden községben adják elő a műkedvelők a „DÜSGAZDAG”

című bibliai szindarabot. Az előadás joga három példány megvásárlásával szerzhető meg.

Hírek

Angheliescu nem teljesítette Majláth püspök kérését. Majláth püspök megható hangú levélben kérte Angheliescu minisztert, hogy mentse fel a tanárokat és tanítókat a nyelvvizsga gyötrelmeitől. A miniszter udvarias szavakban bár, de elutasította a püspök szívből jövő kérését.

Világhírű székely tudós emlékezeté. A világhírt szerzett Körösi-Csoma Sándor születésének 150 éves évfordulója alkalmából megható ünnepség folyt le a háromszék megyei Csomakörösön. A szülőfalu derék népe ugyanis lelkipásztorának buzgó ösztönzésére emléktáblákat helyezett el a templomban a nagy tudós tiszteletére. Az ünnepségeken a közeli és távolabbi környékről több ezren vettek részt. Bajkó György esperes imája után Dr. Tavaszy Sándor teológiai tanár méltatta Körösi Csoma Sándor érdemeit. Az istentisztelet alatt a sepsiszentgyörgyi magyar dajárda és a zágoni dalkör énekelt. Dr. Kelemen Zoltán ügyvéd, a Magyar Párt megyei tagozatának alelnöke üdvözölte a megjelenteket és méltatta a nap jelentőségét. Sándor József szenátor nagy hatás mellett ismertette Körösi-Csoma Sándor életének és munkásságának jelentőségét. Vajda Gáspár szemérmes ref. lelkész szavalata után, Debreczi Sándor ref. kollégium tanára tartott előadást a székely tudós tragédiájáról. A templomban elhelyezett Körösi-Csoma Sándor emléktábla megkoszorúzása következett ezután. Sándor József szenátor előterjesztette a Körösi-Csoma Sándor emlékbizottság megalakítására vonatkozó javaslatát. A bizottság elnökévé báró Szentkereszthy Béla országgyü-

lési képviselőt választották meg. A bizottság elhatározta, hogy társadalmi mozgalmat indít Körösi-Csoma Sándor Azsiában eltemetett tetemeinek szülőfalu-jába való visszaszállítására.

Unnepély Fehéregyházán. A segesvári csata emlékét, amelyben Petőfi is hősi halált halt 1849 júliusában, az idén is méltó kegyelettel ünnepelte meg a magyarság. Az ünnepelet a segesvári Magyar Kaszinó rendezte. Útő Lajos székelykereszturi unitárius lelkész mondott nagyhatású emlékbeszédet, Tóth Lajos segesvári református lelkész imádkozott, Kövári Jakab kénosi unitárius lelkész és Balázs András fehéregyházi református tanító szavalataikkal emelték az ünnepi hangulatot. Lelkesen kivették részüket az ünnepség sikeréből a székelyudvarhelyi Székely Dalegylet, Megyesi Magyar Polgári Kör, a segesvári daloskörök és a fehéregyházi fúvószenekar.

Szomorú évforduló. Ezelőtt száz esztendővel, 1834. július 29-én óriási tűzvész pusztította el Kézdivásárhelyt. A tűz a város közepén kezdődött s a hosszantartó szárazságban megaszalódott zsindelyes házakon olyan gyorsan terjedt el, hogy két óra

alatt a város 558 lakóházából 421 számos gazdasági épület elhamvadt. Az óriási anyagi kár mellett tizennégy ember életét is vesztette a hirtelen támadt tűzvészben. A csapás azért vált olyan nagy méretűvé, mert a gyógyszerár is meggyuladt és a benne levő rengeteg puskapor és egyéb robbanó anyagok levegőbe repítették és szelek szárnyán engedték az égő épületet. Leégett a református templom is, a torony harangjai megolvadtak, iskola, papi, kántori házak minden értékes egyházi felszereléssel elpusztultak. Az istentiszteletet a temetőben tartották, a lakosság őszig a mezőkön tanyázott. A város újraépítése évtizedekbe került. A gyászos évfordulót megható ünnepséggel elevenítették föl a kézdivásárhelyiek.

Nyári csodák. Az idei nyár érdekes jelenségekkel szolgál. Donbovárról azt jelentik, hogy Illés József földműves udvarán az idén már harmadszor virágznak az orgonák. Méghozzá a bokor harmadvirágzása sokkal szebb virágot hozott, mint akár az első, akár a második. De nem kevésbé érdekes az a jelenség sem, mely arról számol be, hogy Nagykörösön Kovács Sándor gazda gyümölcsös kertjében a cseresznye- és meggyfák virágznak már másodszor. A virágzás nem olyan dus, mint a tavaszi volt, de ha megfelelően hosszú és szép ősz lesz, a fák gyümölcse újra beérik. Gyöngyösön megelőzte idejét a természet. Néhány napja kinyíltak az őszi őszi rózsák, holott emberemlékezet óta nem volt rá példa, hogy ezek a virágok ilyen korán kinyírták kelyhüket. Rendkívüli jelenség az is, hogy helyenként az őszi tücskök már július közepén óta hallatják minden este hangjukat.

Sebők Imre:

Öt világrészen keresztül

A legélvezetesebb utáírás — A szellemesen csevegő szerző könyvének két első kiadását a legrövidebb idő alatt szétkapkodták. — A kiadó az új kiadást különösen leszállított áron hozta forgalomba. A gazdagon illusztrált 240 oldalas könyv ára 120 lei. Kapható a

MINERVA könyvesboltban

Cluj-Kolozsvár, Str. Reg. Mena (volt Deák Ferenc-utca) 1 sz.

A lengyelországi árvizek óriási károkat okoztak. Ezzel számunkban részvétellel emlékeztünk meg arról, hogy Lengyelországban milyen rettenetes árvizeket okoztak a Medárdus heteiben hullott esőzések. A kár nagysága most bontakozik ki a maga szörnyű méreteiben. A hivatalos megállapítások szerint 200 ezer ember szenvedett óriási károkat, akiknek legnagyobb része mezőgazda. A károsultak helyzetén állami segélyekkel akarnak könnyíteni, de a társadalmi segítyezés megszervezése is megindult. Két-három évbe is bele telik, amíg a károk nyomai eltűnnek.

Kiskunhalason valóban mézesek a mézeshetek... Kiskunhalas város vezetősége érdekes tervezetet dolgozott ki a méhészet fejlődésének elősegítésére. Az a cél, hogy minél többen foglalkozzanak méhészettel. Eleinte városi segéllyel kívántak telepeltetést, most pedig más tervet eszeltek ki. A város vezetősége közhírré tette, hogy minden szegényesorsú pár, amely házasságot köt, ingyen kap egy kaptárt és nyomtatott utasítást, hogy miképpen kell méhészetet alapítani? A családalapításkor tehát adódot nyújtanak méhészet alapítására is. Kiskunhalas ezek szerint az első magyar város, ahol mindenképpen mézessé igyekeznek tenni a házasság mézesheteit.

Ehség Déloroszországban. Oroszország déli részén vannak a világ legtermékenyebb földjei. A szovjetrendszer gazdálkodása olyan nyomoruságot teremtett ezen a területen, hogy az ember zív megborzad az onnan érkező hírek hallatára: Egy angol újság nyilatkozata szerint a hozzá beérkezett jelentések arról számolnak be, hogy Oroszország

déli részeiben nem kevesebb, mint 6 millió ember küzdök az éhhalállal. Ezek az emberek nem jutnak hozzá semmiféle hús eldelhez, úgy, hogy a macskákat is kipusztították, mind felfalták az összefogdosott egereket, patkányokat eszik. Egy-egy ló a legnagyobb kincsét jelenti, mert a legritkább élelmiszerük. Felhívja az érsek az angol kormány figyelmét, hogy indítson valamilyen mozgalmat e rettenetes emberpusztítás megakadályozása végett.

Veszedelemes látogatók. Csikmegye falvait így nyaranként sok idegen keresi föl a vidék szépségéért, a kitünő borvizek és fürdők használatáért. Mostanában olyan látogatók tisztelik a csiki falvakat, akikben nem sok öröme telik a lakosságnak. Beszarábia vándor cigánykaravánjai lepték el a szép vidéket, de amint a jelek tanuskodnak, nem nyári üdülés kedvéért. Ugyanis, rengeteg lopást követnek el. Legutóbb Csikszereclében özv. dr. Veress Sándorné lakásából tűnt el 16.000 lej értékű ékszer, míg Paizs Ferencné gyógyszermentkősi lakos házából csaknem minden értékes holmit elloptak. Hasonló esetek a vármegyében napirenden vannak. Sajnos, a hatóságok nem lépnek föl elég eréllyel a veszedelemes emberi sáskák ellen. A lakoságra hárul az a feladat, hogy magát a károsodás ellen védelmezze.

A számi ikrék és liliputi emberek különös házasságairól rendkívül érdekes cikket közöl a *Délbáb* új száma, amely 84 oldal terjedelemben és pompás tartalommal jelent meg. Nagyszerű budapesti és külföldi rádióműsorokat, slágerszövegeket, színházi beszámolókat, filmrovatot, folytatásos regényt, egyfelvonásos szindarabot és száz remek képet talál az olvasó a *Délbáb* új számában.

I. o. minőségű **Fusstal** kaszákat
65, 70 és 75 cm. hosszúságban
ab Déva
darabonként 50 Lejert
szállítok postán utánvét mellett.
**10 drb. vételnél 1 drbot
ingylen küldök a megrendelőnek.**
Balog Gyula utóda kaszatelep
Deva-Déva jud Hunedoara

Két elkészedett földbirtokos véres küzdelme. Krassószörény-megyében, Furluk nevű faluban, véres összezapás történt két földbirtokos és a hatósági közegek között. Gáspár Pál és Arthur a földreform során elvesztették birtokukat, az államtól a csekély kisajátítási árat még nem kapták meg, sőt az elvesztett birtokok után adót róttak rájuk. — Az adó behajtására esendörök kisérétében jelent meg a végrehajtó. A földbirtokosok nem akartak fizetni, hanem bevonultak lakásukba, magukra zárták az ajtókat s vadászfegyverrel és revolverrel lövöldözni kezdtek a hatósági emberekre. Az egyik golyó eltalálta a végrehajtót, aki utyosan megsebesült. A földbirtokosokat a esendőség csak nehézküzdelen után tudta letartóztatni és a városba szállítani. Egyiknek a zsebében a végrendeletet is megtalálták, tehát minden rosszra elkészülve bocsátkoztak bele a véres összeütkezésbe.

Fizetni kell a cselédekért. A kerületi munkásbiztosító pénztárakhoz miniszteri leirat érkezett, amely elrendeli, hogy a gazdáknak nem szeptember elsején, de már most be kell iratniok háztartási alkalmazottjait a betegsegélyző pénztáraknál. A díjat a cseléd pénzfizetése után állapítják meg.

Angheliescu munkában. A magyar tanítók nyelvvizsgáját augusztus 12-ikére tűzték ki, a tanárokat 10-ére. A kínos megpróbáltatásra nagy aggodalmak között készülnek a magyar művelődés vértanúsorsban élő munkásai. Az egész magyar társadalom féltő gondja és szeretete kíséri őket a lelki gyötrelmek útjára. Angheliescu különben nemcsak a tanítók és tanárok számára készít újabb gyötrelmeket. A magyar iskolák egy részét is meg akarja fosztani a főnmaradás lehetőségétől. Rendeletet adott ki, mely szerint az Erdély északi részén lévő községekben a sváb eredetű iskolás gyermekek csak német felekezeti, vagy román állami iskolába járhatnak. A rendelet figyelmezteti a magyar iskolák igazgatóit, hogy amennyiben sváb gyermekeket merészelnék felvenni, a minisztérium azonnal bezárja a „vétkes“ iskolákat. Szatmármegye magyarjai, akiket nevük után sváboknak akarnak feltüntetni a magyarság-ellenséget, újabb megpróbáltatások előtt állanak. Hisszük, hogy derék testvéreinket ez az újabb ostrom sem fogja elszakítani tőlünk.

Milyen kedvvel táncolnak a székelyek? Az egyik bukaresti újság örvendezve adja tudtul olvasóinak, hogy Csikmegye 351 tanítója közül csak 90 magyar, a felekezeti iskolákban pedig csak 120 tanító működik. A román tanítók nagy fizetéspótlékokat kapnak és erre rá is szolgálnak a lap szerint, mert mindent elkövetnek a románosítás érdekében. A népet román tánera is megtanítják, hogy ezáltal is bővekedjék román érzésük. A lap erősen megrója a felekezeti tanítókat, hogy miért nem vesznek részt a székelyek elrománosításában

Megkezdődött a gyógynövény gyűjtés!

Még ma kérje
CSERJÉSI:

Szegény ember gazdasága

című gyógynövénykönyvet.

Küldjön le postautalványon 30 leut
a **MINERVÁHOZ**
Cluj-Kolozsvár Str. Regina Maria I.
azonnal költségmentesen
megkapja

A cigánylegény bosszúja. Szatmáron Szilágyi László béres régóta haragban volt Balogh Jani cigánylegénnyel. A vérszomjas cigány végső leszámolásra határozta el magát. — Tegnap éjszaka lesbe állott a béres háza előtt és addig várt ott, amíg Szilágyi ki nem lépett az ajtón. Ekkor nekiugrott és markolatig döfte bele éles kését a szerencsétlen béres gyomrába, aki vértől borítva, eszméletlenül esett össze. A kés felhasította Szilágyi gyomrát úgy, hogy társai, akik a kiáltásra és hörgésekre nagy sietve előjöttek, kifordult belekkel találtak rá a cigánylegény áldozatára. Szilágyit autón azonnal kórházba szállították, ahol megoperálták, de az orvosok nem biznak életbenmaradásában. A gyilkos cigányt a csendőrség letartóztatta.

Nem fogunk megöregedni. Két híres tudós rábukkant az ugynevezett nehézvíz rejtélyes tulajdonságaira. A nehézvíz az emberi szervezetben az öregeket idézi elő. Most lázasan folytatják kísérleteiket és biznak abban, hogy rövidesen megcáfolják az örök ifjuság problémáját. *Tolnai Világlapja* új száma érdekes cikket közöl erről a kérdéstről. Ezenkívül sok novellát, riportot, cikket, közel száz képet és folytatásos regényt talál az olvasó a népszerű képegyűjtésben.

A petrozsényi kulturház a magyar áldozatkészség bizonyossága lesz. A petrozsényi unitárius egyházközség elhatározta, hogy a hivek önkéntes adományaiból és önkéntes munkavállalásával kulturházat épít. Az eszme Weress Béla unitárius lelkésznek, a Magyar Párt buzgó elnökének köszönhető. A munka július 30-án indult meg. Még a gyermekek és öregek is résztvesznek erejükhez mérten, ha másban nem, legalább a kövek kiválogatásában. A petrozsényi unitáriusok például szolgálhatnak az erdélyi magyaroknak.

Az állam legnagyobb terhe. Az összeállított kimutatás szerint Romániában 73.736 tisztviselővel van több, mint amennyire szükség volna és akiket mind el lehetne bocsátani anélkül, hogy az állami szolgálat menete kárt szenvedne. Az utolsó öt évben közel 30 ezerrel emelkedett a köztisztviselők létszáma, akiknek fizetése évenként 2 milliárd lejjel terheli az államháztartás mérlegét. A személyzeti létszám leapasztása főleg a közoktatásügyi, a hadügyi, a pénzügyi, a belügyi és igazságügyi szolgálatnál lesz eszközölhető, mert ezekenél működik az állami tisztviselők 80 százaléka.

A szerkesztésért felel

GYALLAY DOMOKOS

**Olaszteleki, Tálisoarai
kórházsorsjegyek huzása
1934 szept. 1-én lesz.**

Ez a legolcsóbb sorsjegy.

Egy db. 25 Lei.

Főnyeremény 100,000 Lei.

Kapható több városban a bizományosnál. Megrendelhető a sorsjegyek árának és 7 Lei portónak előzetes beklüdsével az **Unitárius Hőszövelség**nél

Odorheiu-Székelyudvarhely
Str. Pr. Elisabeta 51.

Mindenki próbálja

meg szerencséjét!

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC



Hogyan védekezzünk a baromfiak elhullása ellen?

Előző számunkban ismertettük azokat a módozatokat, amelyekkel a számosállatok betegségeit házilag is gyógyítani lehet. Az alábbi cikk a baromfi-betegségek megelőzéséről és gyógyításáról ad értékes tájékoztatást.

A baromfitenyésztés sikerét és hasznát legnagyobb mértékben a baromfi betegségek veszélyeztetik. A baromfiudvar legveszedelmesebb betegsége a *baromfi-kolera*. Ez a betegség a gazdák-
nak évről-évre nagy károkat okoz. Nagyban hozzájárul a kár fokozásához, hogy a gazdák, tudatlanságból, az elhullott állatokat, ahelyett, hogy elégetnek, fákra akasztják, a patakba dobják vagy a trágyatelepre vetik. Nagyon sokszor a szomszéd udvarára kerül rossz akaratból az elhullott baromfi.

A baromfikolera különösen azokban a településekben szokott pusztítani, amelyekben nem ügyelnek a tenyésztés helyes voltára. A vérfertőző okon tenyésztésből származó baromfiak mindig súlyosabbak, a baromfi kolera betegsége, mint azok a baromfiak, amelyek helyesen tenyésztettek.

A baromfikolera nagymértékű pusztításának elkerülése oka az szokott lenni, hogy a gazdák későn veszik meg a szükséges óvintézkedéseket.

Mint hogy ilyenkor, nyár végén, szokott a baromfikolera fellépni, az alábbiakban részletesen ismertetjük azokat a teendőket, amelyekkel a betegség pusztítását meg lehet akadályozni. Említettük, hogy a baromfikolera különösen azokban az állományokban pusztít, ahol rokontenyésztésből származó baromfiak. Ezért a baromfiudvar állományát időnként tenyészapaállatot kell beszerezni vérfertőtlenítés végett. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy ezeket a vérfrissítés végett beszerezendő apaállatokat — tenyészkakasokat — föltétlenül megbízható tenyésztelepről hozassuk, ahol törzskönyvelt és vizsgált tenyésztorzsek vannak.

Itt ismételtelen hangsúlyoznunk kell a tisztaság fontosságát. A tisztaság: vész esetén is: fél orvos.

A *baromfikolerát* könnyen össze lehet tévesztetni a *tyukpestis* betegséggel. Ez abban különbözik

a baromfikolerától, hogy míg a baromfikolerában mindenféle baromfi megbetegszik, a tyukpestis inkább csak a tyukokat támadja meg. Mindenesetre helyes dolog vész esetén állatorvoshoz fordulni. Az állatorvos pontosan meg tudja állapítani, hogy tyukpestisről van-e szó!

A baromfikolera felismerhető az elhullt állat külső testén látható kék és vörös foltokról; bence-láznál pedig, a gazda maga is észlelheti, hogy a hashártyán, szíven, valamint a belek savóshártyáján kisebb-nagyobb fekete-vörös vérömlések mutatkoznak.

Megbetegedés esetén, ha idejében észre vesszük — védőoltásokat alkalmazunk, állatjainkat különítsük el, legelőre ne engedjük. A védőoltások időtartama mintegy háromnegyed év. Ez alatt az idő alatt a vész elmúlik.

A baromfiak egy mási veszedelmes betegsége a baromfidiftéria.

A diftéria tünetei a himlőhöz hasonlóan a szárnyasok taraján, áll-lebenyén mutatkoznak, majd a szem, torok és néha a végbélnyílás is megbetegszik.

A betegség kezelése igen körültekintő és sok elővigyázatosságot igényel, mert gyors fertőző voltánál fogva igen veszélyes. A betegség ha csak a torra terjed ki, a rajta levő pörköket meleg vízzel, vagy valami olajos anyaggal puhítsuk fel az eltávolított sebek helyét sebészileg kezeljük. A legjobb szer a sebhelyek gyógyítására az 1%-os pokolkö oldattal való ecsetelés, vagy 2%-os kreolin- vagy lysol-oldattal, jódtinkturával, vagy glicerinnel való kezelés.

A szem alatt esetleg mutatkozó kiemelkedést egy éles műtőkéssel vágjuk fel és tartalmát langyos, tiszta vízzel mossuk ki, majd a fent felsorolt szerek egyikével naponként ecseteljük. Ezek a tüneti kezelések azonban nem hoznak teljes gyógyulást. Ezért ne mulasszuk el az állatorvos igénybevitelét, aki vakcina-oltással gyógyítja meg a megbetegedett állatokat.

A gyakori baromfi betegségekhez tartozik a *baromfi gümőkór* (tüdőháj, szárazbetegség). A gümőkóros állatok jóltartás mellett is rohamosan soványodnak, elgyengülnek és a végén elhullanak. Gyógyítani ezt a betegséget nem lehet. Tehát itt is csak

azt tanácsoljuk, hogy a tenyésztésre vásárolt állatokat ne engedjük azonnal állományunk közé, hanem legalább két hélig tartsuk azokat teljesen elkülönítve. A baromfi gümőkór esetében a legnagyobb óvatosság ajánlatos, mert az emberre is át-

ragad ez a betegség. Az olyan állományban, ahol fellépett, csaknem az összes baromfiak megbetegednek. Csak az állomány kiirtása, új baromfiak beszerzése és az ólak gyökeres fertőtlenítése segítenek a bajon.

Országos mezőgazdasági, ipari és tenyészállatkiállítás Szatmáron

Az Erdélyi Gazdasági Egylet a Földművelésügyi Miniszter yédnöksége alatt a Szatmári Mezőgazdasági Kamarával, Gazdasági Egylettel és Mezőgazdasági Szindikátussal karöltve Szatmáron nagyszabású mezőgazdasági, ipari és tenyészállatkiállítást rendez október hó 6—10. napjain, amikor már az összes mezőgazdasági termények botakartása megtörtént. Ugy a gazdasági társadalom, valamint a gyár, kézmű- és háziipar képviselői nagy előkészületeket tesznek a kiállítás fényes sikere érdekében. A kiállítást a hatóságok képviselői is messzemenő támogatásukról biztosították. A kiállításon képviselve lesz a mezőgazdaság minden termelési ága: a mezőgazdasági termények és termések, szőlészet, borsászat, gyümölcsészet, a mezőgazdasággal kapcsolatos vegyi és gép- ipar, élelmiszer-ipar, kertészet, mezőgazdasági eszközök ipara. Külön csoportot fog képezni a kisállat és nagyállat kiállítás, mely utóbbiak megrendezésére a rendezőség a körzeti kamarát kérte fel. Felvonul a kiállításon az országszerte ismert szatmári kisipar, amelynek termékeit ez a nagyszabású kiállítás lesz hiánytalanul Erdély és az O-királyság és a külföld ideözönlő érdeklődői előtt bemutatni. Külön kiállítási csoportot fog képezni a háziipar és szépművészet. A kiállítással egyidőben tartja meg-

a kereskedő társadalom az országos kereskedőkongresszust. A kereskedelmi testületek ezenkívül kirakatversenyt és olcsó vásári hetet rendeznek. A kiállítás tartama alatt tartják az iparosok országgrészi kongresszusukat, a méhészek, szövetkezetek vándorgyűléseit. A kiállítással kapcsolatos kérdésekben felvilágosítást nyújt az Erdélyi Gazdasági Egylet (Cluj, Kolozsvár, Str. A. Mureşan—Attila u. 10.), vagy a kiállítás helyi irodája (Szatmár, Str. Regina Maria 17.). A bejelentések is a fenti irodához küldendők.

Fekete darazsak Kolozsvárt. A fürkész darazsak sok százra menő fajtái közül több van, amely levéltetvek és egyéb rovarok testébe rakja petéjét és azok bélesatornájából szívja el a növekedésükhöz szükséges tápanyagot és mindaddig a gazda-állat más szerveihez nem nyúl, míg fejlődése biztosítva nincs. Ha már a pete növekedése egy bizonyos fokot elért, az állat megöli a gazda-állatot és az elpusztul. Ilyen a *fekete darázs* néven ismert igen hasznos tagjai is a fürkész darazsak nagy családjának, amely a petéit az egész Erdély alma termését veszélyeztető vértetűbe rakja. A vértetűnél sokkal szaporább, ezért minél fertőzöttebb valamely vidék a vértetűtől, annál nagyobb alkalmu nyílik a fekete daráznak a szaporodására. Magyarországon egyes vidékeken a fekete darazsak egészen kipusztították a vértetűt és most sikerült az Erdélyi Gazdasági Egy-

letnek 20 almafaágon a fekete darazsakat behozni és így megszerezni a lehetőséget arra, hogy Erdélyben is meginduljon a vértetű ezuton való kipusztítása tekintetében a kezdeményező munka. Ha sikerülni fog Kolozsvárt meghonosítani a darazsakat, úgy a szelek szárnyán az tovább fognak vándorolni, mint a kolumbácsi legyek, de elmentésben azokkal a gazdaközösségeknek igen nagy hasznára lehet segítségére lesznek a gyümölcsvédelem terén.

Ingyenes méhészeti tanfolyam Kolozsvárt. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület folyó évi szeptember hó folyamán Kolozsvárt méhészeti tanfolyamot rendez E. M. E. házsongárdi méhésztelepén. A tanfolyamon résztvehetnek férfiak és nők, fiúk és leányok egyaránt. A tanfolyam hallgatása díjtalan, csupán a beiratásért fizetendő 100.— leírásért. A tanfolyamra jelentkezni lehet szept. hó 8.-ig. A tanfolyam napig tart, naponta d. u. 4 óráig kezdődőleg.

Méz- és viasz-árak Kolozsvárt. Tekintettel a rossz mézelési viszonyokra, a mézárak emelkednek, de még mindig nem olyan mértékben, amilyen nagy a hiány. A kereskedők 30—32 leírásig emelnek fel a mézárakkal, amennyiben röviden 40.— leírásig emelnek fel. A viaszárak változatlanok, mivel kereslet kevés van.

Terjesszük a
„Magyar Nép“-et

AZ ÉLETBŐL AZ ÉLETNEK

Évforduló...

Ebben a hónapban lesz évfordulója a világháboru husz év előtti kitörésének. Bizonyára senki sem tud közönyös, hideg szívvel elhaladni az évforduló mellett. Már a háboru kitörésének pillanatában komoly lelkek világosan érezték, hogy mérhetetlen szenvedést, fájdalmat és nyomorúságot fog okozni az emberiségre a kitörő, borzalmas háboru. Husz év előtt, pontosan 1914 augusztus 7-én tartott az akkori Németország egyik legkitűnőbb kecsyén igehirdetője alkalmi prédikációt a háborúról és ebben azt mondotta, hogy mind azt a rettenetességet, amit a kitörő világháboru jelent, azt a mély szenvedést és gyötrelmet, amit hoz, csak egyetlen abban a reménységben lehet vállalni és elhordozni, hogy a világháboru után jönni fog a világéke, mert azok, akik haza fognak jönni majd a világháboruból, nem jöhetnek más elhatározással vissza, mint azzal a követelménnyel: Gondoskodjanak arról, hogy az olyan félelmes és rettenetes dolgok, mint amilyen a háboru, örökre lehetetlen legyen a világban. És akkor újra ragyogó fényben mosolyog a világra a krisztusi szeretet napjain.

Husz esztendő után már újból kiábrándult, fájdalmas kétséggel szólhatunk erről a reményről, a nyomorúsággal állapíthatjuk meg, hogy a véres befejezéssel megirt nagy leckéből vajmi keveset értett meg és tanult meg az emberiség. A háboru után megtartott különböző konferenciákról, tanácskozási munkákról, mi sem mondhatunk mást, mint azt, amit a bölcs magyar költő, Arany János, „Civilisáció“ című 1877-ben megirt költeményében olyan tisztelettel, józan bölcsességgel állapított meg: „Ez a háboruban, Nem követte semmi elvet, Az erőt a gyengétől, Amit elvehetett, elvett. Most semmi van. A világot értekezlet igazgatja: S az erőtől, ha mi csinyl tesz, Összeül és — helyben állítja.“

Igy érkezett el a világ a háboru után a husz évfordulóhoz, úgy, hogy a gazdasági és erkölcsi válság, politikai és népi ellentétek vívódásai, nyomorúságából még mindig nem találta a vezető utat és bizonytalan, kétségekkel, aggodalmakkal teljes szívvel teszi fel a kérdést: Mit hoz a jövő?

Pedig kétségtelen, hogy a mai embernek, nemcsak hanem a mindenkori embernek szive érzését

fejezi ki Arany Jánosnak egy másik szép költeménye, amelyet ugyancsak 1877-ben az emberiség jövőjének, a világbéke nagy kérdésének problémáiról töprengve irt meg. „A néma háboru“ a címe e töredékben maradt, megkapó költeménynek. A költemény így hangzik:

*Azt álmodtam én, hogy hangját,
Elveszté a háboru...*

Itt megszakad a költemény. Ki tudja, hogy akarta tovább folytatni a nagy költő a megszakított költeményt? Lehet, hogy ki akarta fejezni azt a nagy boldogságot, áldást, örömet, ami be fogja tölteni az emberiség szivét, ha egyszer nem kell többé félni senkinek véres háboruk borzalmaitól, ha egyszer valóság lesz az, amiről Istennek láng-lelkü prófétája szólott mennyei reménység ékes biztatásával: „Nép népre fegyvert nem emel, Hada-kozást többé nem tanulnak.“ Lehet, hogy a művész megjelenítő erejével leírni szeretne volna a háboru borzalmait, rettenetes kinjait, a jajt és szenvedést kívánta volna megszólaltatni olyan erővel, hogy a közönyösek szivét is megrendítse s felindítsa arra, hogy a háboru kiirtása, a világbéke megteremtése érdekében dolgozzanak. Szinte magam előtt látom a nemeslelkü nagy művészt, amint töprengve ül a megkezdett költemény előtt, nem tudja befejezni az elkezdett sorokat. Szive úgy tele van érzéssel, lelke olyan nagyon vívódik ellentétes gondolatok esatájában, hogy érzéseinek kifejezésére nem talál méltó szavakat. És mégis a megszakított költeményt halk imádsággal zárja le egy alázatos könyörgéssel, melyben békesség után sóhajtó szivének esedezését így fejezi ki:

*Isfőznék el a rettentő,
Vérontástól a világ,
S minden korból, uj tavaszból,
Ne hullana el a virág.*

Mi sem tudunk egyebet tenni a világháboru évfordulóján, mint összekulcsoljuk a kezünket és elmondjuk a legmagyarabb magyar költőnek ezt a csendes, egyszerű, őszinte imádságát és ezzel áldozunk azok emlékének, akik áldozatai lettek a világháborunak, amely még mindig nem tudta elhozni a világbékét.

Mulafajta

KOLDUSOK ÉNEKE.

*Koldusok, egymáson segítsetek,
Kinck van falatja, felezze meg;
Éhező társának adja felét,
Tengeni fél falat hátha elég.*

*Vak, ki csak támolyog és tapogat,
S koldus is láthatott szép nupokat.
Kit csupa nyűtt ruha, rongy ruha fed.
Kényes úr, fényes úr, dús lehetett.*

*Komlásba mi vitte? Saját bűne tán?
Bor, szeretők, vagy a kártya, cigány?
Párolgó paripák és fogadás,
S mind, ami vermet a dúsnak is ús?*

*Más a világ sora, más ez a kor,
Nemcsak a céda s a léha lakol.
Mit használ szorgalom és becsület?
Megrakott tört hajó mélyre sülyed.*

*Elviselt rongyodért — 'sz nem telik új —
S koldusi voltodért hát ne pirulj;
Utcát söpörj, vagy a zsákok emeld,
Munka az, tisztos az, ne szégyeneld.*

*Teszedet tartsa fenn lelki erőd,
S az vagy és az maradsz, aki előbb.
Megmentés — itt másnak hatalma nincs —
Szívedben, elmédben mind, ami kincs.*

*Nem fogy el, nem fogy el e kincsetek,
Koldusok, egymáson segítsetek.
Akurat és erő edzzen erőt,
S megálltok Isten és ember előtt.*

Vargha Gyula.

Nagyapó almafája.

Egy szép nyári reggelen nagy szomorúságban faláltam nagyapót. Ott ült az asztal mellett s nem akart hozzányulni a kávéhoz, mit nagyanyó éppen most tett az asztalra. Megütődve állottam meg, nem tudtam elgondolni, mi történhetett.

— Jere, jere! — mondta nagyanyó — vigasztald meg nagyapót. Nézd, hogy bunak cesztette a fejét!

— Hát mi történt, édes nagyapó!

— Ne is kérdezd, fiam. Két unokám összeszett. András és György. Emlékszel, ugy-e, hogy volt nekem az erdőn egy nagy kaszálóm. Az anyaiyiken az az édes almafa volt. Ezt a kaszálót én a te bátyádnak adtam. A bátyád meg kétfelé osztotta. Felét adta Györgynek, felét Andrásnak. Most ez az is azt állítja a másikról, hogy belekaszál az részébe. Folyton perlekednek emiatt. Most meg eljöttek hozzám, hogy togyek igazságot. Mutassam meg az igazi határt. — Oh, fiam, mondtam én, mi kívántok tőlem? Tíz esztendeje már, hogy elbúcsútam az erdőtől. Az én öreg lábam nem bírja a gyaloglást, törődött testem nem bírja a szekérrázást. — Amiatt ne busuljon, mondották ők; szénával szalmával úgy kitöltjük a szekér derekát, hogy király is elülne rajta. Csak jöjjön el nagyapám uram, tegyen igazságot, mert meguntuk már a perongást.

Elémonda ezt egy nagyapó es ime, e pillanatban csengős szekér állott meg a kapu előtt.

— Ezek az unokák! — mondá nagyapó.

Nyílt az ajtó s belépett György és köszönt:

— Adjon Isten jó reggelt, nagyapám uram! nagyanyám asszony. Hogy aludtak? Hogy szögáltak egészségük?

— Adjon Isten neked is, fiam! Nem igen aludtunk, mert hogy sokat buslakodtunk miattatok mind azért fohászokdtunk, bár csak békességre váltok a haragotok.

— Arra vátn, nagyapám uram, csak ne szánalja tőlünk a fáradságot. Itt a szekér, az Andrásszekere. Ha nagyanyám asszony is beleegyez magunkkal vinnők nagyapám uramat.

Fordult nagyapó nagyanyóhoz, mint gyermek az édesanyjához és kérdezte:

— Elereszt-e, nagyanyó?

— Elereszttem, el, csak tegyen igazságot.

— Hát engem elereszt-e, nagyanyó? — kérdeztem én.

Nagyanyó szeliden mosolygott:

— Oh, édes jó fiam, te néked én már nem paranesolok.

Oh, édes jó Istenem, de felvidult a szívem! Hogy megfiatalodék a lelkem! Nagyapóval jártam az erdőt, mint egykor, régen. Amikor nagyanyó ember volt nagyapó, kiesi, futkározó gyermek volt. Oly szépnek, vidámnak láttam a világot! Mi történt velem? Az történt velem, hogy gyermek lettem újra a szentéletű öreg oldalán.

Nagyapó mélyen pihentette szemét az erdőre.

— Mekkora változás, amióta nem láttam szőhajtott föl lelkéből a rejtegetett gondolatot.

szaporodik. A fa ritkul. Vajjon maradékaink-
nak lesz-e erdeje?

— Ültetjük, folyvást ültetjük, — szolt hátra
András.

— Régen Isten ültette, — mondá nagyapó —
több volt a fa.

— Akkor jó világ volt, — folytatta András.

— Jó, — mondá nagyapó, — mert jók voltak
az emberek. Istennek házát nem kerülték. Egy-
más földét nem kívánták. Olvastátok-e a példabe-
szedek könyvét? Ugy-e, nem? Pedig abban sok
hasznos mondás vagyon. Abban olvastam én, hogy:
jobb a kevés igazsággal, hogysem a temérdek nagy
gazdagság hamissággal. Abban olvastam én ezt is
amely jószág először hirtelen gyűjtetik, annak vége
meg nem ártatik. Sőt azt is olvastam: Ne mozdítsd
meg a régi határt és az árváknak mezeibe ne kapj...

Nem mondható végig nagyapó, megállott a
makér

— Itt vagyunk

Leszálltunk a szekérről és szép gyöngén átka-
rultuk nagyapót és a földre leemeltük. És szétte-
kinte nagyapó a nagy darab területen, majd meg-
állapodék az ő szeme egy alig-alig látható dom-
boeskán s mondá:

— Ime ott a határ. Azzal a domboeskával
egyenes irányban.

Néztek pedig az unokák meglepődve nagy-
apóra.

Mondta András:

— En nem látom azt a domboeskát, nagyapám

— Megkérem az engedelmet, én sem látom a
domboeskát, nagyapám uram.

Mondá György:

— Hát a bácsi látja-e?

— Mondám én:

— Látom, mivelhogy nagyapó látja. Különben
menjünk arra, amerre nagyapó vezet. — És men-
tek, lassan, esőndesen nagyapó mellett. Ő pedig
megállott, amikor két lépést tettünk vele s mondá:

— Itt a domboeska fiaim. Itt a kaszálónak a
középe. Itt állott az én apám almafája.
Mondjátok-e, miféle almafa volt ez? Nem volt az
almafa. Feljöve az én apám egy tavaszon, öke-
vel jöttem én is. Mondá az én apám: Fiam,
itt van egy vad esemete. Oltunk belé nemes

galyat. — Minek azt? — kérdeztem én. — Juho-
kecskék járnak erre, ugysis lerágják. S ha megnő
akkor is másnak terem, nem nekünk. Mondá az én
apám: Hátha mégis megnő. Mely nagy lesz az örö-
me a maradékaimnak, ha itt dolgoznak s megeny-
hitik szomszúságukat édes almájának nedvével? És
ha idegen ember vetődik erre, vajjon fogja-e el-
kogni a kezét, amely a vadalmafát megnevesítette?
— Nos, édes fiaim, az oltás megfogant. Gonosz ké-
le nem törte, állat elkerülte, nőtt, növekedett a fa
— hányszor ettünk róla! — szoltam közbe én.

Folytatta nagyapó:

— S én megértem ennek a fának a megörö-
gedését. Megértem a kiszáradását. Megsirrattam, mik-
kor kivágták. Azután is sokszor pihentem meg rajta,
leülvén a tövére. De lám, töve sines már. Kiegyet-
valaki. Föld eltemette a hamuját, fü terem fölötte.
Hanem a gyökere még megvan. Itt lesz az a föld-
méhében, András fiam, hoztál-e csákányt? Eredj,
hozd ide!

Elszaladt András a csákányért s elhozván, bele-
vágott a földbe. És lássátok, halljátok: ott pihen-
tek nagyapó almafájának a gyökerei!

— Ime, hiszitek-e most, hogy itt állott az én
apám almafája? Aga, levele, törzse, mindene el-
pusztult, de megmaradt a gyökere. Vajjon nem
hasonlatos-e ehhez az igazság példája is? Vágha-
tod, nyesheted, égetheted, a gyökere megmarad a
szívek mélyében, minthogy Isten plántálta oda.

György elővette a kését, egy darabot levágott
a megfeketedett gyökérből s a zsebébe dugta.

András is hasonlóképpen cselekedék.

És hasonlóképpen cselekedtem én is.

— Ugy fiaim, ugy! — mondá nagyapó. Csak
tegyétek el és őrizzétek is meg. Az igazság gyö-
kere ez a gyökér.

Akkor pedig én kérdeztem az unokákat:

— Hát most tudjátok-e, jövő tavasszal mit kell
cselekednetek?

Felelte András:

— Jövő tavasszal azt kell cselekednünk, hogy
almafát ültetünk ide. Jól mondán-e, György?

— A te akaratod az én akaratom, András
jövő tavasszal almafát ültetünk ide . . .

— Amen, — rebegte nagyapó.

Benedek Elek.



Aposztagok • Adomak

Nem is olyan jó a nyers koszt!

A nyers koszt hívei szerint a sültés-főzés nagymértékben csökkenti az ételek tápláléértékét, a kérdés tudományos eldöntése céljából végzett állatkísérletek azonban ennek az ellenkezőjét bizonyítják. Kísérleti állatnak, a patkányt választották, amelynek anyagcsereje leginkább hasonló az emberéhez. A 3 csoportba osztott kísérleti állatok első csoportját nyers borsóval, második csoportjukat 1 órán át főzött borsóval, végül a harmadikat 3 órán át főzött borsóval táplálták. A kísérlet eredményeként kétségtelenül megállapítható volt, hogy a nyers kosztban tartott állatok fejlődése lassabb volt és rövidebb ideig éltek, mint a főttkosztban élő társaik. A főzés időtartama a 2. és 3. csoportnál nem okozott számbavehető különbséget, annyi azonban kétségtelenül bebizonyosodott, hogy a nyerskosztnak sem miféle előnye nincsen a háztartásban szokásos módon elkészített ételek fölött.

Jól megfelelt.

Iskolába igyekszik a gyerek és nagy sietében a táskáját elfelejtette elvinni. A tanító az iskolában korholja:

— Hogy jöttél el táská nélkül az iskolába? Hallottál már olyat, hogy a katona a háborúba háttársák nélkül menjen?

— Hogyne tanító ur, például a tábornok! — feleli a gyerek.

Cigány bölcsesség

A napi munka végeztével a gazda nagy tányér töltöttkaposztát tesz a cigány elé. A ci-

gány kényesen enni kezdi a kaposztát. A töltelékek burkoló levelet gondosan a tányér szélére tolja. A gazda mérgelődve vonja felelősségre:

— Mért nem eszed meg a kaposzta levelet, te cigány!

— A ló sem eszi meg az abraskos tarisznyát! — feleli a ravasz cigány

Tanuld meg!

Az alma, mint fogápoló szer. Az alma a legjobb fogtisztító szerek közé tartozik. Az almában levő anyagok pusztítják a szájban levő káros csirákat és oldják a fogakon képződő fogkövet. Megállapították, hogy az alma mindazokat az anyagokat tartalmazza, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a fogak épségben maradjanak. Ez almában vitamink is vannak, amelyeket a szervezet nem nélkülözhet. Az almában levő savak megakadályozzák a torok és mandula betegségeket. Ezért étkezés után az alma kitűnő hatással van az ember egészségi állapotára.

Ecetes uborka téliro. Egy 4 literes üveghez kell 4 kg. apró uborka, 1 szál torma, 2 szál kapor, 5 deka cukor, 1 evőkanál só, 10 szem bors, 1 kávéskandnyi szalicil, 2 deci eset, 1 liter víz. A megmosott, válogatott apró uborkát sósvízzel leforrázzuk és kihülésig benne hagyjuk. Alkora vízből kiszedve, üvegbe rakjuk, megtisztított s szeletekre vágott tormával és kaporral, amit az üveg fenekére és az uborka tetejére teszünk. Az ecetesvizet leforraljuk a cukorral, sóval, borsal és szalicillal és az üvegbe tett uborkát háromszor leforrázzuk, harmadszor leforrázva hűlni hagyjuk és lekötjük.

Tanácsok

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lej, (orvosi tanácsokért 30 lej), könnyebbség okáért bélyegben, mert ennek költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csakúgy azon levelekre válaszolunk, amelyekhez a 20 lej is csatolva van.

H. J. A cserebogár-pajor esztás vagy kapálás alkalmával pusztítható. Ha valamely virágnál különösebb külső ok nélkül gyorsan elhervad, annak gyökerét pajor rágja. Ilyenkor a pajort könnyen meg lehet találni, illetve kapa segítségével a földből ki lehet szedni.

L. G. A fogadást társa nyerte meg mert a borotva állás közben élesedik. Tudnia kell, hogy az anyagban a részecskék állandó mozgásban vannak. A fában, a kőben vagy bármilyen más élettelen anyagban az apró részecskék, amelyeket a tudósok atomoknak neveznek, állandó mozgást végeznek. A pihent borotva élén az anyagi részecskék igyekeznek úgy elrendeződni, mint ahogy a fenés alkalmával voltak. Ha tehát borotválás alkalmával a szőrszálak akadnak borotva részecske között helyéből borotválás után bizonyos idő elteltével elfoglalja eredeti helyét. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy az elteljesen elvesztett borotva például több évi állás után visszanyeri élességét. Sőt bekövetkezik az, hogy a borotva éle a levegőben levő oxigénium hatására lassu égési folyamaton keresztül áldozatul, amit közönségesen rozsdásodásnak hívnak. A rozsdásodás csak nagy üveggel látható módon első sorban a hajszál finomságú megélt támadja meg.

Sz. M. Diószád. Ön a konverziós törvény kedvezményeit csak a még fenálló adósága tekintetében veheti igénybe, tehát a 35.200 leies tartozását 50%-os redukióval fizetheti ki 17 év alatt 34 részletben. A már befizetett kamatoknak a tőkébe való beleszámítását csak akkor kérhetné ha a hitelezője nem fogadná el az Ön konverziós átláspontját és 10 éves moratorium után az egész tőkét követelné. Ilyen körülmények között Ön csak az uszoratörvény és a kamattörvények vonatkozó rendelkezései alapján esetleg büntető úton érhet el valami eredményt.

A. K. Egy betegpénztári tag betegség esetén 6 hónapig veheti igénybe a betegsegélyzőtől egy az orvosi, mint a pénzbeli segélyezést. A betegpénztári tagot az orvos köteles minden esetben megvizsgálni és receptet adni, amelyet a gyógyszerár díjmentesen szolgál ki. Orvosi kezelés, gyógyszerár, továbbá körhízi kezelés a tag családtagjainak is jár. A pénzbeli segélyt minden héten az orvos írja alá és a pénztár fizeti ki. Ha a beteg nem a pénztár területén, hanem vidéken lakik, akkor esetben az orvos által írt segély utalványt küldje be a pénztárhoz és ott kifizetik az összegét. A segély összege attól függ, hogy melyik fizetési osztályba van felvéve illetőleg a betegsegélyzőnek hetenként mennyi pénzt fizettek be.

B. I. Uzvölgy. Utleivel kiváltás esetében forduljon a községi fizetőhöz és kérje hogy az alábbi közölt mellékletekkel ellátott kérvényét a járási főszolgabíró pártfogó javaslatával együtt terjessze fel a vármegyei prefektúrához. A kéréshez amelyben meg kell indokolni, hogy miért utazik más országra, a következő okmányok csatolandók: 1. Keresztlevél. 2. Alampolgársági bizonyítvány (lehet hitelesített másolat is). 3. A kiegészítő parancsnokság engedélye. 4. Ha kiskorú, akkor szülői beleegyező nyilatkozat. 5. Kiskorúság esetén a szülői nyilatkozata arról, hogy az utazás tartózkodása alatt ellá-

Minden okos kisgazdát érdekelnek az olcsón megszerezhető és megbízható

haszon és fajbaromfitenyésztési cikkek és felszerelések:

Keltetőgép, Műanya, Vervizsgált faj-tenyészállatok, Tenyész és Keltetőjások minden fajban, Műtakarmánytáplisztek, Baromfivész elleni szérumok, Fertőtlenítő szerek, Szétszedhető baromfiólak, Mintatelepek, Iervrajzok, Oltvány-Kötszerek, Fertőtlenítő és Permetezőgépek és minden gazdasági ágat felölölő cikkek.

Kérjen ingyen árjegyzéket!

B. ADORJÁN JENŐ CLUJ-KOLOZSVÁR,
Calea Moşilor 87 - Telefon: 11-68. - Válaszbélyeg mellékelendő.

tásáról, valamint hazatérési költségeiről gondoskodnak. 6. Büntetlenségi bizonyítvány az ügyészsegtől, vagy a járásbíró-ságtól. 7. Az adóhivataltól adó-bizonylat, hogy nincsen adóhátráléka. Az utlevélre egy évi időtartamra 1000 lei kincstári bélyeg ragasztandó, míg egy fél-évre 750 lei s azonkívül 2 lei repülőbélyeg. Ha Ön Magyarországra akar utazni, a magyar konzulátusnál Bukarestben, vagy pedig az itteni utlevélkiröndeltségnél kell az utlevelet láttamoztatni amelynek láttamozási díja rendes körülmények között 420 lei. Ön augusztus 20-án a Szent István napra szeretne felutazni — levele szerint — s ezért valószínű, hogy a 20-ika körüli napokon kedvezményes láttamozást (vizum) adnak. Az elmúlt évben a vizum 70 lei volt, s ez évre még nem történt intézkedés, de valószínű, hogy hasonló kedvezményben részesülnek a Magyarországra utazók. Azonkívül lehetséges, hogy Magyarország területére ugyan-akkor kedvezményes vasuti jegyet is adnak ki.

Egyébként előfizetésével 1934 évre hátrálékos a kérjük a 150 lei díj beküldését.

M. M. Multheti számunkban adott tanácsadásunk kiegészítéseképpen közöljük, hogy a begöduje megfestésére ajánlott szerek megvásárlásánál a beküldendő 20 leit a festékkereskedéshez úgy értettük, hogy abban nincsen benne az alkohol is, hanem csupán a többi szerek. Ugyanis összesen 3 deciliter alkoholt szükséges a ennek megvásárlása egymagában többet tesz ki, mint 20 lei. Az alkoholt ön bárhol beszerezheti az ára mindentűt ezvforma.

Szerkesztői üzenetek

Hátrálékos előfizetőink felszólítását tovább folytatjuk s jelenleg a Háromszék vármegyében levő hátrálékosainkat szólítjuk fel, illetőleg mellékeljük lapjukhoz a kitöltött postautalványt.

Előző számainkban figyelmeztettük előfizetőinket arra, hogy lapunkról a nyár folyamán se feledkezzenek meg s hátrálékaikat küldjék be. Örömmel állapítottuk meg, hogy sokan rendezték hátrálékaikat az utóbbi időben, azonban még mindig igen nagy a száma azoknak, akik hátrálékban vannak. Ezen hátrálékosainkhoz intézzük most sorainkat s kérjük őket arra, hogy igyekezzenek a hátrálék beküldésével, mert egyrészt a hátrálék beküldésének elmulasztásával tartozásuk emelkedik, másrészt mi sem bírjuk a hosszabb hitelnnyújtást s így ezek részére lapunkat nem küldhetjük tovább. Mi azt szeretnénk, ha előfizetőink közül egy sem válna ki közülünk, azonban nem tehetjük meg, hogy hosszú időn keresztül küldjük lapunkat anélkül, hogy arra fizetés történne. Ha valaki nem tudná a hátrálék teljes összegét egyszerre beküldeni, elfogadjuk 2-3 részletben is, csak az a lényeges, hogy legalább egy kis jóakaratot lássunk az előfizető részéről, hogy gondolatunkra s szándékában van tartozása rendezése.

H. L. Mezőkeszű, V. J. Érseklénd, K. L. Margitta, F. L. Kémor, B. I. Gyergyóremete, S. P. Hosszúfalu, N. Gy. Bánffyhu nyad, F. S. Kraszna, Sz. I. Székérváralja és B. E. Erdőd.

Tizennégy év óta küzd a
„MAGYAR NÉP”

a magyar nép kisebbségi jogaiért.

Aki a

„MAGYAR NÉP”-et

támogatja és terjeszti, az a magyarság
 boldogulását segíti elő

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzellen támogató-sukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

B. A. Bösháza. Köszönet az új előfizetőkért. Ha előfizetési díjak is befolyának, két könyvet adunk Önnek a „Magyar Nép” könyvtárából értesítése után, közölve, hogy mely könyvekre tart igényt.

Következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: Id. T. M. Kisiratos 200, B. K. Hegyközszentmiklós 155, H. J. Aisólugós 95, B. M. Bihar-szentandrás 155, Sz. M. Hegyközkovácsi 130, M. O. Apáca 155, S. F. Csikvacsási 150, U. J. Kisborosnyó 150, F. D. Misztótfalu 100, K. B.-né Lechner 150, Ny. L. Majláthfalva

150, ifj. L. P. Felvino 155, B. B. Bibarcfalva 305, ifj. K. I. Simon-yifalva 150, Ref. Kör Nagyvárad 80, A. S. Vedresábrány 155, Hangya Nagykágya 155, F. F. Micske 155, H. Gy. Rév 155 V. L. Hegyközszentimre 155, K. F. Felsőtopa 155, C. S. Bodola 155, J. Gy. Bodola 155, D. A. Lázárfalva 155, Hitelszöv. Csikrákos 150, D. S. Nadrág 150, S. L. Kisgörgény 85, M. B. Zsibó 150 lej.

Apróhirdetések.

Vass Adolf szabadalmi ügyvivő Cluj-Kolozsvár, Str. Grigorescu 112.

Keresek megvételre 3-4 lábú jókarban levő legujabb típusú heremorzsolót. *Körösőfy Dániel Turda-Torda Szódagyár.*

Órök értékek — olcsó áron!

A teljes latin-magyar **MISSZÁLE** a római műskönyv szerint ismét kapható a **MINERVÁNÁL**

Egész vászonkötésben vörösmetszéssel —	208 —	Lei
Egész vászonkötésben arany metszéssel —	248 —	„
Finom bőrkötésben vörösmetszéssel —	398 —	„
Finom bőrkötésben arany metszéssel —	448 —	„

A pénz előzetes beküldésénél portó nem számítunk.

Utánvételes küldésnél a portó 20 L.

MINERVA

Cluj-Kolozsvár, Str. Reg. Maria 1 sz.

A falu vezetői, papok, tanítók, szövetkezeti férfiak okvetlenül vegyék meg

Dr. Oberding József György:

A modern szövetkezeti mozgalom

c. most megjelent munkája. Tartalmazza a kérdésre vonatkozó összes ismereteket.

Megrendelhető a

MINERVA könyvkereskedésben

Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 1. sz. emelet vagy lapunk kiadóhivatalában

Ára 35 — lei.

Erdély egyetlen mezőgazdasági és közgazdasági szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Muladványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai ucca) 5.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lei.